

Тисяча дев'ятсот сімнадцятий

До початку лютневої революції зростає класова свідомість переславських робітників, створювалися Ради робітничих і солдатських депутатів. 4 квітня на фабриці Захряпіна організувалася Рада робітничих депутатів. 8-го відбулися збори делегатів всіх переславських промислових підприємств, які прийняли постанову про негайну організацію фабричних комітетів, а 12-го на засіданні президій фабкомів була обрана Переславль-Залеська Рада робітничих депутатів. Головою — робітника друкарні І. Н. Кузнецова, членами — Н. В. Жирикова, М. С. Синицького, учасника першої російської революції І. Н. Климова, робітників Ф. Захряпіна, М. Чаусова, та В. В. Соколова, який тільки повернувся з заслання. У фонд Ради почали надходити гроші. 6 556 карбованців 74 копійки, наприклад, відрахували зі свого заробітку прядильники фабрики Переславської мануфактури.

Незабаром організувалася Рада солдатських депутатів, головою якої став В. І. Марков. Рада випустила звернення до робітників міста: «Товариші робітники і робітниці! Краще майбутнє може бути здійснене руками самих робітників. Доволі надіятися на милості і роботу зверху і з боку промисловців. Пора взятися за це самим. Вчора в Переславлі утворено Раду робітничих депутатів, яка поставила за мету, захищати інтереси робітничого класу. Вона повинна бути сильною, вона повинна бути міцною...»

Рада активно взялась за роботу. Вона підтримувала страйки до задоволення вимог робітників про підвищення заробітної плати, протестувала проти незаконного наказу начальника гарнізону про заборону мітингів, виступала з протестами проти імперіалістичної війни, добивалася земельної реформи. 7 жовтня вона прийняла резолюцію з вимогою передачі влади Радам, організації Червоної гвардії і озброєння робітників. Під тиском Ради було одержано 30 гвинтівків.

На той час Ради робітничих і солдатських депутатів злилися і в результаті перевиборів очистились від соціал-угодницьких елементів. В своїй політичній діяльності Рада спиралася на районний комітет РСДРП (більшовиків), куди входили більшовики міста Александрова, Кіржача, Кольчугіна, Переславля-Залеського і Юр'єва-Польського. Він був на конференції в Александрові.

Озброєння робітників і оновлення Ради викликали ненависть буржуазії та її прибічників — есерів і меншовиків. Місцева газета «Переславец» організувала травлю більшовиків, а контрреволюціонери з числа колишніх чорносотенців підготували розгром Ради під впливом продовольчих безпорядків, під час яких кримінальні злочинці намагалися розгромити магазини і винні погреби.

Рада направила озброєних робітників і солдатів на відсіч провокаціям, і порядок в місті швидко відновився. Це відбулося за кілька днів до повалення Тимчасового уряду.

Відгомін перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції докотився до Переславля на другий же день. 8 листопада озброєні робітники і солдати арештували членів Тимчасового виконкому, які засідали в приміщенні міської Думи, захопили пошту з телеграфом, казначейство і в'язницю, роззброїли буржуазну міліцію і встановили робітничу охорону в місті.

Влада перейшла в руки Ради робітничих і солдатських депутатів. З невеликого будинку на Духовській вулиці (зараз Велика Протечна, 43) Рада перемістилася в особняк фабриканта Павлова, який втік. Тут і понині перебуває виконком Переславської районної Ради. Там було проголошено Радянську владу. З тих пір вулиця стала називатися Радянською.

*Васильев, С. Д. Тисяча дев'ятсот сімнадцятий / С. Д. Васильев // *Заря коммунизма (Чигирин)*. — 1978. — 7 ноября. — С. 3.

*Чигиринцы и переславцы участвовали в социалистическом соревновании, стремясь обогнать друг друга по объёму промышленного производства. — *Ред.*

9 листопада святково одягнуті робітники зібралися на Красній площі Переславля, щоб урочисто відзначити перемогу найбільшої в світі революції і встановлення народної влади в Росії.

Незабаром вулиці, житлові будинки, фабричні споруди вкрилися листками звернень, перших декретів Радянського уряду, зрозумілих народу: про мир, про землю.

Переславці впритул зайнялись ламкою старої буржуазно-поміщицької машини управління і створення радянського державного апарату. На фабриках було запроваджено 8-годинний робочий день і створено контроль за діяльністю хазяїв. На фабриці Переславської мануфактури фабричний комітет організував комісію в складі І. Захарова, Ф. Лукьянова і А. Полякова, яка контролювала правління в усіх справах, а коли те відмовилося коритися, фабрику очолили робітники С. Талін, Ф. Лук'янов і І. Талалаєв.

Незабаром через волвиконкоми 14 тисяч селянських сімей одержали 55 199 гектарів земельних угідь і 83 270 гектарів лісів, які належали 139 поміщикам, 81 попові, кільком монастирям, купцям та фабрикантам.

30 грудня відкрився II з'їзд Ради селянських депутатів Переславського повіту. Незважаючи на опір буржуазії та куркульських і есерівських груп, з'їзд прийняв рішення про підтримку Радянського уряду і про об'єднання з Переславською Радою робітничих і солдатських депутатів.

Так Переславський край робив перші кроки, в ногу з усіма, хто пішов у тріумфальний похід Радянської влади в Росії.

С. Васильєв.